

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΚΟΜΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Όπως είχε ειπωθεί στην αρχή αυτού του βιβλίου, όλα τα μέρη του έχουν ένα ενιαίο σκοπό: να βοηθήσουν στην καλλιέργεια πρωταρχικών αντιλήψεων για την ουσία και τους τρόπους λύσης μεθοδολογικών προβλημάτων των Μαθηματικών. Δεν είναι αναγκαίο να αποδειχτεί η θέση για την σπουδαιότητα του παρόμοιου προβληματισμού στην επίλυση προβλημάτων προετοιμασίας μαθηματικών - ειδικών, υψηλά επαγγελματικά μορφωμένων, αλλά ταυτόχρονα επιδέξιων και με αυταπάρνηση αγωνιστών για την κοσμοθεωρία του ΚΚΣΕ και την υλοποίηση του προγράμματος οικοδόμησης του κομμουνισμού.

Δεν είχαμε τη δυνατότητα να επεκτείνουμε τον κύκλο των εξεταζόμενων προβλημάτων. Εκτός αυτού, είναι σχεδόν φανερό, ότι γι' αυτό θα χρειαστούν οι προσπάθειες πολλών ανθρώπων και κολλεκτίβων. Γι' αυτό περατώνουμε το βιβλίο, αρκούμενοι στην εισαγωγή ενός ακόμα ειδικού μεθοδολογικού προβλήματος, που με φυσικό τρόπο εντάσσεται στο μίνιμουμ των γνώσεων της μεθοδολογίας των Μαθηματικών και με ένα ορισμένο τρόπο τις οργανώνει. Αυτό είναι πρόβλημα σωστής κατανόησης και εφαρμογής στη ζωή της αρχής της κομματικότητας μέσα από την κοινωνική ζωή και επαγγελματική δραστηριότητα των σοβιετικών μαθηματικών.

Στις μέρες μας η γενική έννοια της κομματικότητας [19, σελ. 217] ορίζεται ως κοινωνικός προσανατολισμός της ανθρώπινης σκέψης, της κοσμοαντίληψης και της πράξης. Αυτός ο προσανατολισμός υπάρχει αντικειμενικά και εκδηλώνεται νομοτελειακά ως συνέπεια της κοινωνικής (ενώ στην ταξική κοινωνία, της ταξικής) διαστρωμάτωσης των ανθρώπων. Ο ίδιος ο όρος «κομματικότητα» προέρχεται από το λατινικό *pars* (*partis*), που σημαίνει ανάλογα με τα συμφραζόμενα: πλευρά, μέρος, συμμετοχή, να ανήκει κανείς σε ορισμένες ομάδες κλπ. Η κομματικότητα εισχωρεί σε όλες τις πλευρές του καθορισμένου από το αντικείμενο

περιεχομένου της σκέψης και της δραστηριότητας των ανθρώπων και αντανακλάται στον πραγματικό τους ρόλο μέσα στη σύνθετη διαδικασία της κοινωνικής εξέλιξης. Η κομματικότητα επιδρά αποφασιστικά στη διαμόρφωση της εσωτερικής πεποίθησης του ανθρώπου, στις απόψεις του, σε όλα εκείνα που ονομάζονται αρχές της ζωής.

Ακόμα και οι πιο πρόχειροι συλλογισμοί μας πείθουν, ότι η επιστημονική δραστηριότητα, μαζί και το έργο των μαθηματικών, έχει κομματικό χαρακτήρα. Πραγματικά, η επιστήμη, όντας μια από τις μορφές της κοινωνικής συνείδησης, αντανακλά και τη θέση των ανθρώπων στην κοινωνία, τα ταξικά τους συμφέροντα και την πάλη τους. Ο κομματικός προσανατολισμός της κοσμοαντίληψης στην πορεία της επιστημονικής δραστηριότητας ξεπηδάει, επίσης, από τη διαλεκτική της προόδου, επιστημονικής και κοινωνικής, από τις αντικειμενικές αντιθέσεις της κοινωνικής εξέλιξης. Τέλος, οι αντικειμενικές συνθήκες της επιστημονικής δραστηριότητας είναι αδιανόητες χωρίς τις υποκειμενικές καταστάσεις, που είναι συνέπεια του επιπέδου της κοινωνικο - πολιτικής ωριμότητας, της μεθοδολογικής προπαίδειας και της πνευματικής - ηθικής συμπεριφοράς των επιστημόνων.

Επομένως, η κομματικότητα δεν είναι κάτι, που τεχνητά εισάγεται στις θετικές επιστήμες και, ειδικότερα, στα Μαθηματικά, κάποια γενική φιλοσοφική κατηγορία, ουσιαστικά απομακρυσμένη από την καθημερινή δραστηριότητα των μαθηματικών. Δεν μπορεί ούτε ακόμα και να συζητιέται το ζήτημα της ύπαρξης, της σκοπιμότητας, της αναγκαιότητας, του βαθμού της κλπ. Η κομματικότητα υπάρχει στις συνθήκες της κοινωνικά διαστρωματωμένης κοινωνίας πάντοτε και αντικειμενικά, μόνο που πρέπει σωστά να κατανοείται τόσο στις γενικές πλευρές των εκδηλώσεών της, όσο και στις εκτιμήσεις για την έκφρασή της σε μεμονωμένα πρόσωπα, ομάδες, επιστημονικές κολλεκτίβες και άλλες ενώσεις των επιστημόνων. Τα όσα λέχθηκαν υπογραμμίζουν την αντικειμενική σημασία της αρχής της κομματικότητας και προσδιορίζουν το χαρακτήρα των ζητημάτων, που πρέπει εδώ να εξετάσουμε.

Η αρχή της κομματικότητας στις πολύμορφες εκδηλώσεις της αποκαλύφθηκε, εξηγήθηκε και έχει επεξεργασθεί στα έργα των κλασικών του μαρξισμού - λενινισμού. Θα παραθέσουμε ορισμένες θέσεις του Β. Ι. Λένιν πάνω σ' αυτό το θέμα. Ήδη ανάμεσα στις πρώτες εμφανίσεις του στον τύπο βρίσκουμε: «... Ο υλισμός περιέχει στον εαυτό του, μπορούμε να πούμε, την κομματικότητα, υποχρεώνοντας για κάθε εκτίμηση ενός γεγονότος να τασσόμαστε άμεσα και ανοιχτά υπέρ της άποψης της συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας» [11, σελ. 418]. Αργότερα ο Β. Ι. Λένιν επανειλημμένα επανερχόταν στην επεξήγηση των εννοιών της κομμα-

τικότητας και της εξωκομματικότητας και της κοινωνικής τους ουσίας: «Η ακομματικότητα στην αστική κοινωνία είναι απλώς υποκριτική, καλυμμένη, παθητική έκφραση του να ανήκει κανείς στο κόμμα των χορτάτων, στο κόμμα των κυριάρχων, στο κόμμα των εκμεταλλευτών»*.

«Το να περιμένει κανείς αμερόληπτη επιστήμη σε μια κοινωνία της μισθωτής δουλείας — είναι τόσο παιδαριώδης αφέλεια όσο και το να περιμένει αμεροληψία από τους εργοστασιάρχες στο ζήτημα αν πρέπει να αυξηθεί ο μισθός των εργατών, μειώνοντας τα κέρδη του κεφαλαίου»**.

Επομένως, η ουσία της αρχής της κομματικότητας συνίσταται στη συνειδητοποιημένη ταξικότητα των θέσεων και πράξεων, που εκφράζουν ταξικά κομματικά συμφέροντα. Η κομματικότητα αντιτίθεται ενεργά στο να επιφορτώνεται ο χαρακτήρας της μαθηματικής εργασίας με αντιλήψεις στις οποίες επικρατούν οι ιδέες της ακομματικότητας, του ατομικισμού, ως ιδιαίτερου προνόμιου των «πραγματικών» μαθηματικών, των «αληθινών επιστημόνων» κλπ. Ακριβώς τέτοιες αντιδραστικές απόψεις διακηρύσσουν οι εκθροί της μαρξιστικής - λενινιστικής κομματικότητας. Με τον τρόπο αυτό εκτελούν το κομματικό τους καθήκον, αλλά προς το συμφέρον της μπουρζουαζίας.

Η συνειδητοποίηση και η συνεπής εφαρμογή της αρχής της μαρξιστικής - λενινιστικής κομματικότητας επιτρέπει στους μαθηματικούς: α) να κατανοούν το πώς οι εξωμαθηματικοί παράγοντες επιδρούν στην ανάπτυξη των Μαθηματικών, β) να επιλέγουν συνειδητά τη θέση τους στο κοινό έργο των σοβιετικών μαθηματικών, αντιπροσωπεύοντας επάξια την επιστήμη της πατρίδας τους, γ) να αναζητούν και να βρίσκουν τη σύνδεση των θεωρητικών ερευνών με τις εφαρμογές, με την πρακτική, προς το συμφέρον του σοβιετικού λαού.

Ας περάσουμε τώρα στο ζήτημα για το πώς η αρχή της κομματικότητας μπορεί να βρει την έκφρασή της στην επαγγελματική δραστηριότητα του μαθηματικού. Πριν απ' όλα θα προφυλάξουμε τον αναγνώστη από δύο αρκετά πλατιά, δυστυχώς, διαδομένα λάθη.

Κατ' αρχήν, ο λόγος γίνεται για την απαίτηση να μην αντικαθίστανται οι μεθοδολογικές μελέτες των πραγματικών διαδικασιών ανάπτυξης των Μαθηματικών με την επιλογή γεγονότων της ιστορίας των Μαθηματικών με σκοπό την επιβεβαίωση ενός εκ των προτέρων καθορισμένου σχήματος. Για την ανάπτυξη της μεθοδολογίας της επιστήμης ένας τέτοιος τρόπος συμπεριφοράς μόνο επιβλαβής μπορεί να είναι.

Η ζωή από καιρό απέδειξε, ότι παρόμοια επιλογή ιστορικών - επιστημονικών περιπτώσεων και καταστάσεων και η «προσαρμογή» τους στις

* Λένιν Β. Ι., Άπαντα, Σύγχρονη Εποχή, τ. 12, σελ. 138.

** Στο ίδιο, τ. 23, σελ. 41.

ήδη γνωστές φιλοσοφικές αρχές και γενικές διατυπώσεις συνεπάγονται τον κίνδυνο της απώλειας του πραγματικού σκοπού της επιστημονικής έρευνας και την αναγωγή του σε άκαρπη επίδειξη της δήθεν εξυπνάδας. Το εσφαλμένο αυτού του είδους ενασχολήσεων υπόδειχναν ακόμα και οι Κ. Μαρξ και Φ. Ένγκελς*.

Ο Β. Ι. Λένιν στη δική του «Σύνοψη της αλληλογραφίας του Κ. Μαρξ και του Φ. Ένγκελς 1844—1883» (Μόσχα, 1968, σελ. 298), σημείωσε ειδικά τη σημαντική σκέψη του Κ. Μαρξ: «Η προσαρμογή του πλήθους των περιπτώσεων στη γενική αρχή δεν είναι διαλεκτική».

Ο δεύτερος τύπος λαθών συνίσταται στις προσπάθειες φιλοσοφικο-πολιτικής ερμηνείας σε όλα τα στοιχεία των Μαθηματικών: στα θεωρήματα, στις θεωρίες, στις τυπικές-λογικές κατασκευές. Ιδιαίτερα καθάρα παρόμοιες πλάνες εκφράζονται στις θεωρίες κοινωνικοποίησης ή ακόμα και «προλεταριοποίησης» των θετικών επιστημών και των Μαθηματικών.

Στα πρώτα χρόνια μετά τη νίκη της Μεγάλης Οκτωβριανής σοσιαλιστικής επανάστασης παρόμοια λάθη γίνονταν σχετικά συχνά. Αργότερα και στα σχετικά πιο πρόσφατα χρόνια οι τέτοιου είδους λαθεμένες απόψεις μειώθηκαν σημαντικά. Ωστόσο, αυτές ακόμα τις συναντάμε, και μάλιστα πιο συχνά σε έργα:

α) αφιερωμένα στην απολογητική της αστικής κοινωνίας με τη χρησιμοποίηση αυθαίρετων ερμηνειών των μαθηματικών σχέσεων,

β) στα οποία η κριτική των φιλοσοφικών συμπερασμάτων επεκτείνεται μέχρι και την άρνηση των δεδομένων της επιστήμης (βλ., για παράδειγμα, την κριτική της κυβερνητικής που ένα καιρό είχε θέση στο σοβιετικό φιλοσοφικό τύπο),

γ) γραμμένα από αναρμόδιους συγγραφείς και έχουν χαρακτήρα είτε «φιλοσοφικής» ανάμιξης στα Μαθηματικά (χρησιμοποιώντας ετικέτες και επίθετα), είτε απόψεων μαθηματικών που είναι ανειδίκευτοι πάνω σε μεθοδολογικά προβλήματα της φιλοσοφίας.

Η ανεδαφικότητα παρόμοιων προσπαθειών ανακαλύπτεται και αποδείχνεται σχετικά εύκολα.

Για να είμαστε σε θέση να κατανοήσουμε σωστά το πώς η αρχή της κομματικότητας μπορεί να εκφραστεί στην επαγγελματική δραστηριότητα των μαθηματικών, θα θέσουμε τα παρακάτω ερωτήματα:

α) Σε ποια ζητήματα, που εμφανίζονται στη διάρκεια της μαθηματικής εργασίας, μπορεί να εκφραστεί η αρχή της κομματικότητας;

β) Είναι δυνατόν (και αν ναι, τότε πώς) με μέσα μόνο των ίδιων

* Βλ. π.χ. Μαρξ Κ., Ένγκελς Φ., Άπαντα, τ. 37, σελ. 351, τ. 39, σελ. 354, (στα ρωσ.).

των Μαθηματικών να διαμορφώσουμε για τον εαυτό μας ένα αρκετά σαφές κριτήριο της κομματικότητας;

Δεν είναι δύσκολο να δούμε, ότι όλο το σύμπλεγμα των επιστημών, που απασχολούν τα Μαθηματικά, έχουν πάρα πολλές τέτοιες πλευρές, για την κατανόηση των οποίων είναι αναγκαίο να διατυπώνεται καθαρά η προσωπική κοινωνική - ταξική θέση. Σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις φαίνεται ότι μέσα στο πραγματικό υλικό των Μαθηματικών η αρχή της κομματικότητας εκδηλώνεται ιδιαίτερα καθαρά: 1) στην υλιστική ή ιδεαλιστική ερμηνεία του περιεχομένου των Μαθηματικών, των θεμελίων τους, της πορείας της εξέλιξής τους, 2) στην ερμηνεία του ζητήματος της αλήθειας των αποτελεσμάτων αυτής της επιστήμης, 3) στην κατανόηση της σχέσης και της ενότητας της θεωρίας και της πρακτικής και 4) στο ρόλο της πρακτικής ως κριτηρίου της αλήθειας. Με λίγα λόγια, η αρχή της κομματικότητας εκδηλώνεται σε μεγαλύτερο βαθμό σ' εκείνους τους τομείς των Μαθηματικών, όπου η επιστήμη, ως μορφή της κοινωνικής συνείδησης, θίγει περιοχές των κοινωνικών σχέσεων και των λογικών - φιλοσοφικών στοιχείων της μαθηματικής σκέψης.

Στα προηγούμενα κεφάλαια θίξαμε όλα τα προβλήματα που μόλις προαναφέραμε. Ειδικότερα, στο πρόβλημα 1) αφιερώνεται ολόκληρο το δεύτερο κεφάλαιο. Γι' αυτό, για να μην επαναλαμβάνουμε τα ίδια, θα κάνουμε μόνο μερικές συμπληρωματικές παρατηρήσεις, απαραίτητες για την πληρέστερη εξήγηση της αρχής της κομματικότητας.

Θα υπενθυμίσουμε, ότι το ζήτημα β) είχε τεθεί ως εξής: είναι δυνατόν να διαμορφώσουμε για τον εαυτό μας ένα αρκετά σαφές κριτήριο κομματικότητας, μελετώντας και χρησιμοποιώντας μόνο μαθηματικό υλικό; Το ζήτημα μπορεί να διατυπωθεί και πιο στενά ως εξής: περιοριζόμενοι μόνο σε μαθηματικές γνώσεις, είναι δυνατόν να κρίνουμε την αληθότητα και το βαθμό προοδευτικότητας ξεχωριστών τμημάτων των Μαθηματικών;

Δε θα σταθούμε στις πολυάριθμες πτυχές του σύνθετου προβλήματος της αλήθειας στα Μαθηματικά. Θα σημειώσουμε μόνο, ότι η ιστορία των Μαθηματικών δείχνει με πλήρη σαφήνεια, ότι το ζήτημα του αληθούς ή του ψευδούς των θεωρημάτων, των παραδοχών, των υποθέσεων, των θεωριών και των συνδέσεών τους κλπ. βρίσκει την απάντηση, κατά κανόνα, μετά από ένα ορισμένο χρονικό διάστημα και ορισμένες φορές μεγάλης διάρκειας. Σε μια δοσμένη, καθορισμένη στιγμή είναι αδύνατο να καθοριστεί, αν έχει θέση η αλήθεια ή η πλάνη. Εδώ δεν υπάρχει τίποτε το ασυνήθιστο. Αυτό είναι φυσική συνέπεια, ειδική περίπτωση, που παριστάνει τη σχετικότητα των γνώσεων των θετικών επιστημών γενικά.

Είναι πασίγνωστο, ότι κριτήριο αλήθειας της γνώσης, κριτήριο κύριο

και τελικό, είναι η κοινωνική πρακτική των ανθρώπων. Όμως οποιαδήποτε συγκεκριμένη εικόνα της κατάστασης ή της ανάπτυξης των μαθηματικών γνώσεων παρουσιάζει τόσες ιδιομορφίες, ώστε πολύ συχνά η ορθότητα αυτής της γενικής θέσης δεν φαίνεται να είναι προφανής. Πραγματικά, τα γεγονότα της ιστορίας της επιστήμης μαρτυρούν, ότι για τα θεωρητικά Μαθηματικά είναι χαρακτηριστικό, για παράδειγμα, το πρόβλημα της εξέλιξης των ιδεών, των λογικών σχημάτων, των κατασκευών και των αλγόριθμων σε σχέση με την αναπτυσσόμενη πρακτική. Σε κάθε δοσμένη ιστορική στιγμή, σε οποιοδήποτε χρονικό διάστημα η πρακτική της εφαρμογής των μαθηματικών γνώσεων είναι περιορισμένη. Τέλος, κριτήριο αλήθειας στην επιστήμη δεν είναι όλη η πρακτική, αλλά μόνο εκείνο το μέρος της, το οποίο αντιστοιχεί στο επίπεδο ανάπτυξης της επιστήμης.

Αυτές και άλλες παραπλήσιες καταστάσεις επιβάλλουν να ερμηνεύσουμε το νόημα του γενικού ισχυρισμού για την πρακτική ως κριτηρίου αλήθειας της μαθηματικής γνώσης, λαμβάνοντας υπόψη την χρονική και λογική «αοριστία». Ο βοηθητικός ρόλος της τελευταίας συνίσταται στη διαφύλαξη της επιστημονικής γνώσης από ανειδίκευτες ή αυθαίρετες θεωρίες φορμαλιστικού τύπου. Εκτός αυτού, η όποια αναφορά στην πρακτική και ιδιαίτερα στην πρακτική που έχει κοινωνικό χαρακτήρα, αυτόματα θέτει εκτός των ορίων της πληροφορίας καθαρά μαθηματικού χαρακτήρα.

Από τα παραπάνω συνεπάγεται, ότι ο μαθηματικός, χρησιμοποιώντας μόνο μαθηματικά μέσα, δε θα μπορέσει να διαμορφώσει για τον εαυτό του αρκετά σαφές κριτήριο κομματικότητας. Αυτό το κριτήριο θα πρέπει να διαμορφωθεί λαμβάνοντας υπόψη την κοινωνική εξωμαθηματική πρακτική και την ταξική ιδεολογία. Η καθοριστική σημασία της καλής προετοιμασίας των νεαρών (και όχι μόνο των νεαρών) μαθηματικών στον τομέα της ιστορίας και μεθοδολογίας της επιστήμης τους για τη διαμόρφωση της κομμουνιστικής κομματικότητας γίνεται έτσι ολοφάνερη.

Στις περιπτώσεις που το αίσθημα της κομματικότητας αποδεικνύεται ανεπαρκώς αναπτυγμένο και βρίσκεται στο επίπεδο που δεν υπερβαίνει τη διαισθητική συνειδητοποίηση της σύνδεσης των επαγγελματικών ενασχολήσεων με την κοινωνική πρακτική, η επιστημονική κοσμοαντίληψη μένει εκτεθειμένη στις αποκλίσεις αντικειμενιστικού ή υποκειμενιστικού χαρακτήρα. Ο αντικειμενισμός των φυσικών επιστημών εκφράζεται κυρίως με την επιδίωξη να μην εξάγονται φιλοσοφικά, πολιτικά, πνευματικά και ηθικά συμπεράσματα, έστω και αν επιβάλλονται από το υλικό της έρευνας. Ο αντικειμενιστής επιδιώκει να μη διατυπώνει ιδεολογικές (μεταξύ των οποίων και γενικές μεθοδολογικές) θέσεις και να μην ερ-

μηνεύει φιλοσοφικά τα συγκεκριμένα δεδομένα της επιστήμης, να μην χρησιμοποιεί ιδεολογικές εκτιμήσεις στην ανάλυση των γενικών θεωρητικών συλλήψεων της επιστήμης του. Τέλος, μ' αυτόν τον τρόπο σκέψης επιδιώκουν συνήθως την παράβλεψη των υποκειμενικών, ιδεαλιστικών ή άλλων λαθεμένων θέσεων των συναδέλφων τους, μεταξύ αυτών και του εξωτερικού. Στην ουσία, αυτό σημαίνει άρνηση του ιδεολογικού αγώνα στο πεδίο της επιστήμης, άρνηση του αγώνα για τη διαμόρφωση ενός τέτοιου κοινωνικού προσανατολισμού, που ανταποκρίνεται καλύτερα στην προσπάθεια για την επίτευξη της αλήθειας.

Η επιδίωξη ιδεολογικού συμβιβασμού θέτει τον μαθηματικό έξω από τις γραμμές των δραστηρίων αγωνιστών για την κοσμοθεωρία του ΚΚΣΕ, σημαίνει πως συμφωνεί να αφήσει την τύχη της επιστήμης στην αυθαιρεσία των κοινωνικά ασταθών ή ακόμα και με αντιδραστικές διαθέσεις ανθρώπων. Από λογική άποψη μια τέτια θέση αίρει την απαίτηση της μέγιστης εγκυρότητας και της κοινωνικής σημασίας της μαθηματικής εργασίας και των Μαθηματικών γενικότερα.

Οι υποκειμενιστικές πλάνες, όπως και οι αντικειμενιστικές, συνίστανται στην παραμέληση των αντικειμενικών αρχών της κομματικότητας. Βάσει των προσωπικών εμπειριών επιλέγονται εκείνα τα ζητήματα, οι πλευρές κλπ., που φαίνονται να έχουν μεγαλύτερη σπουδαιότητα και προοπτική. Ο υποκειμενιστής επιδιώκει να μετατρέψει την επιστήμη σε μέσο για την επίτευξη σκοπών, που δεν είναι διατυπωμένοι στη βάση της μελέτης της αντικειμενικής πορείας της ιστορίας, αλλά που εισάγονται από τα έξω με τη μορφή έτοιμων δογμάτων. Στα δόγματα αυτά «συνταιριάζονται» οι κανόνες και οι αρχές της επιστημονικής δραστηριότητας και της κοινωνικής συμπεριφοράς.

Οι υποκειμενιστικές πλάνες ανθούν ιδιαίτερα συχνά σ' εκείνες τις περιπτώσεις, που ο ιδεολογικά απροετοίμαστος άνθρωπος, πετυχαίνοντας ορισμένα αποτελέσματα στην επιστήμη, αναδείχνεται σε διακεκριμένες κοινωνικές και διοικητικές θέσεις στην επιστήμη ή σε ανώτατη σχολή. Τότε αφομοιώνονται και πληθαίνουν οι βολонταριστικές, αυθαίρετες λύσεις, αναπτύσσεται η «επιστημονική» διοίκηση και η καταπάτηση των αντικειμενικών αναγκών και τάσεων ανάπτυξης της επιστήμης γενικά και των συγκεκριμένων επιστημονικών κολλεκτίβων. Οι ενέργειες αυτές συχνά «δικαιολογούνται» με την ειλικρίνεια των προθέσεων και με την πεποίθηση στο αλάνθαστο της προσωπικής κατανόησης της ουσίας του ζητήματος.

Ο υποκειμενισμός είναι ιδιαίτερα επικίνδυνος σε συνθήκες που δεν υπάρχει ο έλεγχος. Είναι μορφή δυνατής εισαγωγής εχθρικής, για τη σοβιετική κοινωνία, επίδρασης. Επιπλέον, στις επιστημονικές κολλεκτί-

βες δημιουργεί τη νοοτροπία του βολέματος, την έλλειψη αρχών, την «ευκαμψία» στις πράξεις των υφιστάμενων ως προς τους διευθυντές, καταπνίγει την αυτοτέλεια της σκέψης και τη συνειδητή πειθαρχία των πράξεων.

Η κομμουνιστική κομματικότητα είναι αντικειμενική. Η αντικειμενικότητά της εξασφαλίζεται με τη συστηματική μελέτη της πραγματικότητας, με τον υλισμό των αρχικών θέσεων, με την αποκάλυψη των διαλεκτικών νομοτελειών ανάπτυξης της φύσης και της ανθρώπινης κοινωνίας και με τη μόνιμη αναζήτηση της αλήθειας. Για την κομμουνιστική κομματικότητα είναι ξένοι ο δογματισμός και η εμμεσότητα. Η ασυμβίβαστη κριτική των εχθρικών στον μαρξισμό - λενινισμό αντιλήψεων συνδυάζεται με τη φροντίδα για τα πραγματικά επιστημονικά στοιχεία.

Η κομματικότητα έχει τη δική της ηθική πλευρά. Κομματικότητα, απ' αυτήν την άποψη, σημαίνει υποχρεωτική επιδεξιότητα να προσδιορίζονται οι κοινωνικές επιπτώσεις των ατομικών πράξεων και εκδήλωση στο μέγιστο δυνατό της κοινωνικής υπευθυνότητας.

Η έκκληση του Β. Ι. Λένιν για ένωση των φιλοσόφων και των φυσικών επιστημόνων έχει σκοπό την επικράτηση της αρχής της κομμουνιστικής κομματικότητας στην επιστημονική δημιουργία των επιστημόνων. Ακριβώς, στα έργα του Β. Ι. Λένιν είναι διατυπωμένα με σαφήνεια τα συστατικά μέρη της αρχής της κομματικότητας: 1) το αίτημα της προλεταριακής ταξικής πολιτικής θέσης, 2) η υλιστική καθαρότητα των γνωσεολογικών προσανατολισμών, 3) ο δημιουργικός χειρισμός της διαλεκτικής στις μεθοδολογικές μελέτες, 4) η καθαυτού κομμουνιστική ηθική.

Η σημασία της αρχής της κομματικότητας δε μειώνεται με την επικράτηση του σοσιαλιστικού τρόπου ζωής του σοβιετικού λαού. Πολύ περισσότερο, δεν περιορίζεται στην πάλη με τους εκπροσώπους της καπιταλιστικής κοσμοαντίληψης στις άλλες χώρες. Η κομμουνιστική κομματικότητα στις συνθήκες της αναπτυσσόμενης σοσιαλιστικής κοινωνίας έχει καθήκον τον αγώνα με τις μη - μαρξιστικές απόψεις, με την ηθική της ατομιστικής ιδιοκτησίας και άλλες επιβιώσεις του ξεπερασμένου συστήματος.

Οι σοβιετικοί μαθηματικοί, όπως και οι άλλοι εκπρόσωποι της σοβιετικής διανόησης, πρέπει να εκφράζουν στην κοσμοαντίληψη, στην επαγγελματική και κοινωνική δραστηριότητά τους υψηλή κομματικότητα. Τότε θα μπορέσουν να είναι αγωνιστές στην πάλη για την υλοποίηση του προγράμματος οικοδόμησης του κομμουνισμού, που έχει επεξεργαστεί το ΚΚΣΕ και εκφράστηκε στα βασικά κομματικά ντοκουμέντα (Πρόγραμμα του κόμματος, αποφάσεις των συνεδρίων και των καθοδηγητικών οργάνων του) και για την προσήλωση στις ιδέες του κομμουνισμού.